

SENTÈNCIA de 26 de febrer de 2003

***Perpetuatio jurisdictionis: abast dels escrits
de rèplica i de dúplica.- Indefensió.***

- Costes: criteris per a la seva imposició

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Antoni BRUGUERA MANTÉ i M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- El Sr. Francesc R.R., en data 15-5-1998, va interposar demanda de reclamació de quantitat, a tramitar pel procediment ordinari, contra el Sr. Joan R.R. i la mercantil SERVEI TÈCNIC D'ELECTRODOMÈSTICS, S.A., en virtut de la qual sol·licitava la condemna solidària dels defenents a l'abonament de 2.284.162 ptes, amb més els interessos legals des del moment de trencament de la relació comercial que els unia, més la quantitat de 500.000 ptes en concepte de despeses judicials i les despeses derivades de l'actuació d'advocat i procurador.

El Sr. Joan R.R. i la mercantil SERVEI TÈCNIC D'ELECTRODOMÈSTICS, S.A. van contestar a la demanda, en data 5-6-1998, i van demanar que es procedís a desestimar la demanda interposada per la part agent, per quedar compensada amb la major quantitat que devia al Sr. Joan R.R., amb imposició de les costes processals.

II.- L'Honorable Tribunal de Batlles, en data 6-9-2002, va dictar sentència, essent la seva part dispositiva la que segueix: "DECIDIM que cal estimar i estimem parcialment la demanda de reclamació de quantitat, presentada pel Sr. Francesc R.R. contra el seu germà Sr. Joan R.R. i la societat mercantil SERVEI TÈCNIC D'ELECTRODOMÈSTICS, S.A.

Que cal condemnar i condemnem solidàriament als defenents a satisfer a la part agent la quantitat de TRETZE MIL DOS-CENTS CINQUANTA-VUIT EUROS AMB QUARANTA-CINC CÈNTIMS (13.258,45), així com al pagament de totes les costes processals, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador a determinar en tràmit d'execució de sentència".

III.- La part defenent va formular recurs d'apel·lació contra la sentència esmentada i va presentar, en data 25-11-2002, escrit de conclusions, en virtut del qual sol·licitava que es revoqués la sentència dictada i es fixés que la quantitat que s'ha de satisfer a la part agent és de 8.987,56 € (1.495.404 ptes), sense fer imposició de les costes de les instàncies.

La part agent formulà el seu escrit de contesta a les conclusions, en data 13-12-2002, on admetria la revocació de la sentència i que es dictés una altra que condemnés als defenents a l'abonament de la quantitat de 12.756,05 € (2.122.427,5 ptes), amb el manteniment de les costes de primera instància.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- La part defenent fonamenta el seu recurs d'apel·lació en els arguments següents. Considera, en primer terme, que la contesta a la demanda va explicar que l'estoc al qual feia referència la part agent no s'havia de valorar en 5.600.000 sinó en 4.022.485 ptes. Però, malgrat el que s'afirma en el cinquè resultant de la sentència, l'agent en el seu escrit de rèplica va admetre la valoració de l'estoc en 4.022.485 ptes, però posa de manifest que es reclama una quantitat superior de la que resultaria de restar a l'estoc la quantitat de 515.838 ptes. I això es deu al fet que introdueix reclamacions extemporànies en l'escrit de rèplica. Així, la sentència dictada no esdevé congruent amb el petitum de la demanda, es fonamenta en peritatges que no s'havien d'haver realitzat mai i que es van fer de forma anòmla. En segon terme, conclou que com a màxim la quantitat a la que pot ésser condemnat és la de 8.987,56 € i accepta que es revoqui la sentència i se'l condemni a abonar aquesta quantitat, però afegeix que la temeritat de l'agent al mentir en relació al valor de l'estoc fa que no s'hagin d'imposar les costes de primera instància i les de segona sol·licita la seva imposició a la part apel·lada si s'oposa a les seves pretensions.

L'anàlisi i resolució del present recurs d'apel·lació exigeix examinar la demanda i l'escrit de rèplica per determinar si realment aquest darrer escrit altera els fets objecte de debat i introdueix noves qüestions a resoldre, així com la necessària adequació que ha d'existir entre la part dispositiva de la sentència i les al·legacions de les parts deduïdes oportunament (principi de congruència).

II.- L'escrit de demanda formulat per la part agent, després d'exposar les vicissituds que van afectar al negoci d'electrodomèstic que explotaven ambdós germans litigants, assenyalava que el defenent reconeixia deure 2 milions de pessetes i que assumia el pagament del préstec atorgat el dia 1-7-94 i del qual mancava amortitzar aquesta quantitat, mentre que l'estoc, valorat en 5.600.000 ptes, s'havia de dividir entre ambdós i li pertanyia 2.800.000. A aquest deute de 2.800.000 ptes deduïa l'import de 515.838 ptes, relatives al preu de cost dels electrodomèstics, que l'agent va adquirir per a si, i això donava un crèdit a favor de l'agent de 2.284.162 ptes.

Si ara s'examina l'escrit de rèplica resulta que la part agent (foli 224) fa constar l'error que ha comès en relació a la valoració de l'estoc i accepta la valoració de 4.022.485 ptes. Així mateix (fet setè) destaca l'omissió d'un fet important que incideix en l'origen i en l'import del deute que es reclama. Aleshores, manifesta que li correspon la meitat de l'estoc valorat en 4.022.485, i s'ha de sumar la quantitat de 649.573 ptes que resulten de la liquidació entre els germans del deute que existia amb l'entitat financera BANCA MORA, a la vegada que d'aquesta quantitat s'ha de deduir la de 515.838 ptes, el que dóna un total de 2.144.977 ptes. I la part defenent en el seu escrit de dúplica (foli 260) adverteix de la introducció d'un nou deute, a la vegada que en el seu escrit de conclusions (folis 677 i 678) manifesta que la part agent introdueix un nou deute per a fonamentar la seva pretensió, amb un suport documental adjuntat amb l'escrit de rèplica.

En aquest sentit, un dels efectes que origina la litispendència consisteix en que des de la interposició de la demanda existeix el que s'anomena perpetuació de l'objecte o prohibició de la mutatio libelli, de tal forma que fixat l'objecte litigiós només són possibles les peticions d'aclariment, accessòries d'aquelles principals o que les complementin, però no l'alteració de l'objecte del debat, tota vegada que aquesta actuació minusvaloraria les possibilitats de defensa de la part contrària, vulnerant el dret a la igualtat quant a les possibilitats de defensa. Així, i amb l'excepció de la prescripció que, segons una disposició del Codi de Justinià (Codi 8,36,8 i STSJA de 10-7-1997), es pot al·legar en qualsevol moment del procediment, la resta de pretensions s'han de fer valer a través dels escrits rectors de demanda i contesta. En aquest sentit, els escrits de rèplica i dúplica compleixen la missió de permetre a les parts delimitar l'objecte del debat mostrant acord respecte de fets introduïts per les parts, aclarint extrems dubtosos, concretant i precisant els fets objecte de debat, però no es pot a través dels mateixos alterar o modificar les pretensions que les parts

han formulat a la demanda i a la contesta, ja que si s'admetés es vulneraria el principi d'igualtat o equilibri processal (cf. STSJA de 15-2-1996), a la vegada que podria originar situacions d'indefensió, proscrietes per la norma fonamental (art. 10 CPA).

Traslladades aquestes precisions al supòsit concret, s'observa com mentre a la demanda la reclamació del crèdit de l'agent es fonamenta en la meitat del valor de l'estoc d'electrodomèstics, menys la quantitat de 515.838 ptes, ara, en l'escrit de rèplica, i després de la contesta a la demanda que estableix el valor de l'estoc en 4.022.485 ptes, el crèdit s'origina amb altres partides i s'introdueix un crèdit derivat d'una liquidació d'un descobert amb Banca Mora, aportant-se també en aquest moment el suport documental del mateix, de tal manera que la gènesi i la quantificació del crèdit parteix ja de paràmetres diversos als continguts a la demanda. Aleshores, en aquest cas, és criteri d'aquesta Sala que l'escrit de rèplica es va extralimitar en el seu contingut, tota vegada que només podia limitar-se a precisar i concretar l'objecte del debat o aclarir punts dubtosos, però no a introduir nous elements per al naixement i quantificació del dret de crèdit de l'agent.

III.- De conformitat amb les anteriors precisions, la part recurrent sustenta amb raó que s'han introduït qüestions noves que no podien ésser objecte d'al·legació a través de l'escrit de rèplica i, per tant, no podien haver estat tingudes en compte per la sentència d'instància i que resolent conforme a elles (considerant 4art), ha infringit el principi d'igualtat processal i s'ha de revocar i resoldre el supòsit litigiós de conformitat amb les al·legacions contingudes a la demanda i a la contesta. Si es procedeix en aquest sentit, resulta que admesa per ambdues parts la valoració de l'estoc en 4.022.484 pessetes, li correspon a l'actor la meitat d'aquest valor, menys les 515.838 ptes del material emprat per a ús personal, la qual cosa dóna un total de 1.495.404 (8.987,56 €) que coincideix precisament amb la quantitat admesa per la part recurrent com a deguda en aquesta alçada.

No procedeix examinar l'al·legació relativa a les infraccions que s'imputen a les proves pericials, perquè aquestes no són preses en consideració per la resolució per a resoldre el present litigi, a diferència del que sustenta el recurrent, i per quant l'èxit de la primera pretensió adduïda fa innecessari el seu anàlisi.

IV.- Quant a les costes processals no es pot entendre que l'agent pugui ésser considerat temerari pel fet de valorar inadecuadament l'estoc existent, tota vegada

que no existeix prova que ho fes voluntàriament, a més que s'aplana amb la seva valoració en l'escrit de rèplica i, per consegüent, tota vegada que s'ha produït un èxit parcial de la demanda, d'acord amb la Novel·la 82,10, no és procedent fer imposició de les costes processals de primera instància.

Pel que fa a aquesta segona instància, tampoc és escaient fer pronunciament sobre les costes processals, degut a l'èxit del recurs d'apel·lació interposat.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

Estimem el recurs d'apel·lació interposat pel Sr. Joan R.R. contra la sentència, de data 6-9-2002, dictada per l'Honorable Tribunal de Batlles, Secció civil, i revoquem la mateixa i declarem que procedeix estimar la demanda presentada pel Sr. Francesc R.R. contra el Sr. Joan R.R. i la mercantil SERVEI TÈCNIC D'ELECTRODOMÈSTICS, S.A. i condemnem els defenents de forma solidària a abonar a la part agent la quantitat de 8.987,56 €, sense fer pronunciament sobre les costes de primera ni de segona instància.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-